

TÍÐINDI

René Askham sum vónríkur, nýútbúgvinn pilotur í 2002.

- Tað hevur altíð verið málið at koma inn í Atlantic Airways og arbeiða saman við føroyingum, sigur René Askham

Mynd: Privat

- Tað var ein leygardag. Starvsfólkini í Atlantic Airways høvdu verið ein gongutúr til Norðadals, og um kvøldið høvdu vit veitslu. Eg búði hjá mostur míni í Sørvági, meðan eg var í Føroyum, og sunnumorgunin, tá eg vaknaði, visti eg alt fyri eitt, at alt ikki var, sum tað átti at vera. Eg merkti ikki nakra pinu sum so, men visti bara, at her var heilt galið, fortelur René Askham.

Høgri armur og høgri síða á andlitinum vóru lammað, og somuleiðis var ein partur av tunguni púra deyður.

- Av tí sama fekk eg illa tosað, men alt var í lagi mentalt, og burtursæð frá at eg var partvís lammaður, var eg júst soleiðis, sum eg altíð eri, minnst René Askham, sum var rættliga róligur, hóast hann ikki fekk rørt seg sum vanligt.

- Eg bleiv bara liggjandi í songini og vildi bíða og vita, um tað ikki fór at ganga yvir. Eg hugsaði ikki tað ringasta beinanvegin og hevði hug til at skúgva hetta eitt sindur til viks. Tað er eisini eitt sindur týpiskt fyri okkum mannfólk, sigur René Askham og hevur hug at flenna.

Seint fyrrapartin var støðan einki batna, og læknin, sum kom til Sørvágs, avgjórði at senda René Askham til Havnar á Landssjúkrahúsið. Har fór alt fyri eitt ígjøgnum nógvar kanningar, og rættliga skjótt kundu tey staðfesta, at hann hevði fingið ein blóðtøpp í heilan.

- Eg bleiv rættliga sjokk-

eraður, tá tey góvu mær tey boðini. Hugsaði um eg nakrantíð fór at koma fyri meg aftur, um lammilsí fór ella, um tað var nakað, eg mátti liva við restina av lívinum, sigur René Askham og heldur fram:

- Eg hugsaði rættliga nógv um, hví eg hevði fingið ein blóðtøpp. Eg sum altíð havi livað eitt vanliga heilsugott lív, eri ikki yvirvektigur, royki ikki og havi altíð gjørt eitt sindur av ítrótti. Heldur ikki hevði eg kent meg strongdan ella nakað tilíkt, vikurnar áðrenn eg fekk blóðtøppin.

Drúgv uppvenjing

René Askham bleiv settur í viðgerð við heilivági og síðani bleiv avgerð tikin, um at hann skuldi til Danmarkar til endurvenjing. Tvær vikur eftir tilburðin var hann á Ríkissjúkrahúsinum og fyri framman var ein long tíð, har René Askham skuldi venja kroppin, soleiðis at hann fekk fullan ferðugleika aftur. Eisini var hann í Spania á eini endurvenjingarmiðstöð í trýggjar vikur, har hann vandi intensívt.

- Tað var ikki fyrr enn nakrar fáar vikur vóru farnar, at tað veruliga gekk upp fyri mær, hvat var hent. Og tá byrjaði eg at líkasam fortelja mær sjálvum, at nú var altso liðugt við at flúgva, og tann tankin var alt annað enn góður. Men hinvegin sum støðan var, so var eg ikki kropsliga førur fyri at vera flogskipari, og tað dugdi eg væl at siggja. Tað var bara

ógvuliga hart og sárt, sigur René Askham.

Sum pilotur hevur tú skyldu av boða myndugleikunum frá, um tú ert sjúkur í eitt ávíst tal av døgum ella um tú bráðliga verður innlagdur. Síðani verður flúgviprógv við tikið, og tú mást søkja á nýggjum.

- Prógv við bleiv latið inn nakrar vikur eftir sjálvan tilburðin. Eg var komin til sættis við mær sjálvum um at hetta var støðan, og her var ikki annað at gera, men sjálvandi var eg keddur, minnst René Askham.

Dreymin um at sleppa aftur at flúgva hevði hann slept. Men so byrjaði av álvara at ganga framá við venjingunum.

- Eg vandi hvønn dag bæði á Ríkissjúkrahúsinum, hjá fysioterapeuti og eisini sjálvur. Umleið eitt hálvt ár, eftir at eg var blivin sjúkur, hevði eg fingið fullan ferðugleika aftur, og líka so skjótt eg sá, at nú gekk rætta vegin, byrjaði eg at hugsast aftur um at flúgva, sigur René Askham.

Fekk grønt ljós

Alla hesa tíðina, René Askham var í endurvenjing, var hann tætt knýttur at deildini Flyvemedicinsk á Ríkissjúkrahúsinum. Hetta er deildin, ið tekur sær av teimtum, ið mugu hava eina serliga læknáttan fyri at gera sítt arbeiði.

- Eg luftaði tankan fyri læknunum har, um at eg kundi hugsast mær at flogið

aftur, men til tað søgdu teir einki ítøkiligt. Men í 2008 fekk eg eitt endaligt nei um at flúgva. Eg gekk til skanningar regluliga, og har vóru eingi tekin um afturstig, men læknarnir kundu ikki geva mær eina grundgeving fyri teirra niðurstøðu. Hetta var bara støðan, og læknarnir dugdu ikki at siga, hví eg hevði fingið blóðtøpp, fortelur René Askham, sum framvegis var knýttur at Atlantic Airways. Ikki sum flogskipari, men var við til leggja arbeidsætlanir til rættis hjá pilotum og flogternum. Seinni bleiv hann leiðari innan venjing hjá Atlantic Airways.

- Tað var sjálvandi gott, framvegis at vera knýttur at felagnum, men eg saknaði at flúgva. Serliga tað sosiala, at vera úti við manningini og so framvegis. Tí royndi eg aftur at leggja eitt trýst á læknarnar í Danmark og bað um at verða kannaður aftur. Tað gjórði eg í fleiri umførum, og tað vísti at loysa seg, sigur René Askham.

Í september mánaði í ár fekk René Askham eina upp-ringing, hann leingi hevði bíðað eftir.

- Læknin ringdi og gav mær grønt ljós at flúgva. Eg skuldi bara koma til eina kanning, og sá alt gott út, skuldi eg fáa flúgviprógv aftur. Tað var heilt ótrúligt, tá hann segði tað, tí hetta var nakað, eg hevði bíðað eftir leingi, men eg tordi ikki veruliga at trúgva tí, fyrr enn eg hevði pappírini hondini,

sigur René Askham, sum var einsamallur heima í íbúðini í Danmark, tá hann fekk boðini. Alt fyri eitt ringdi hann til konu sína at geva henni góðu tíðindini.

Treiskni loysti seg

Sunnudagin tann 3. november kundi René Askham endiliga aftur seta seg í flogskiparaklivan í einum av flogfórnum hjá Atlantsflogi.

- Dagarnar áðrenn hugsaði eg eitt sindur um, um eg fór at verða nervøs, tí tað vóru hóast alt sjei ár liðin, síðani eg seinast sat har. Men túrurin gekk væl, og eg hevði eina góða kenslu, sigur René Askham, sum komandi tíðina skal flúgva sum stýrimaður og ikki skipari, sum hann annars var áðrenn blóðtøppin.

- Tað havi eg sjálvur valt, tí eg vil hava eina góða og róliga byrjan aftur. Nú skal eg flúgva eitt ávíst tímatal, har eg eri undir uppsýni, og síðani kann eg móguliga flúgva sum skipari um eina tíð. Fyri meg er tað bara umráðandi, at eg í heila tikið slapp av flúgva aftur, sigur René Askham.

Hóast hann kennir seg væl og alskyns kanningar og skanningar vísa, at hann er væl fyri, so lúrir óttin fyri, at ein blóðtøppur kann koma aftur. Men tað er ikki nakað, hann hugsar nógv um.

- At byrja við hugsaði eg nógv um, hvat nú um eg fór at gerast sjúkur aftur, men eg havi verið til so nógvar

kanningar, at eg eri nógv meira kannaður enn aðrir pilotar. Læknarnir eru samdir um, at eg eri í minni vanda at bliva sjúkur aftur samanborið við ein vanligan pilot, tí eg havi verið ígjøgnum so nógvar kanningar og undir strongum eftirliti, greiðir René Askham frá.

Hann er glaður fyri, at hann tók endurvenjinga í álvara, soleiðis at hann aftur kundi flúgva og prógva fyri læknunum, at hann var skikkaður at flúgva aftur. Í dag merkir hann lítið og einki til avleiðingarnar av blóðtøppinum.

- Eg eri als ikki í iva um, at hevði eg ikki verið so treiskur, so hevði eg ongan tíð fingið pappírini aftur. Tað nemmasta hjá læknunum var at siga nei, men eg valdi at kempa. Bæði endurvenjing og við at seta trýst á læknarnar, sum ongantíð komu við eini grundgeving fyri, hví eg ikki kundi fáa pappírini, sigur René Askham, sum fegnast um at hann ognatíð gav skarvin yvir um at sleppa at flúgva.

- Í dag eri errin av, at eg havi klárað at koma so langt, at eg aftur kann hava mítt dreyrmastarv. Hetta er tað, eg vil.